2 Kort, 5 halvsider Kobbere

DRIE VOORNAAME ZEE-TOGTEN VAN FRANCISCUS DRAAK, NA AMERICA, *Door de* SUYD-ZEE

En vervolgens rond-om den geheelen Aard-kloot gedaan,

In 't Jaar 1592. *en vervolgens.*

Behelſende een Naauwkeurige Beſchrijving der Kuſten van die Geweſten, veele byſondere voor-vallen, en aanmerkelijke ſaaken.

Op ordre van den Admiraal beſchreeven, door Ellis Hixon, *een ſijner Reys-geſellen;*

Nu alder-eerſt uyt het *Engels* vertaald,

Met Konſt-Printen en noodig Regiſter verrijkt.

TE LEYDEN,

By PIETER VANDER AA, Boekverkoper,

Met Privilegie.

Uytgevoerd te LEYDEN door PIETER VANDER AA met Privilegie.

F. Draak.

Uytgevoerd te LEYDEN door PIETER VANDER AA met Privilegie

Pieter Carder.

EERSTE SCHEEPS-TOGT

VAN

FRANCISCUS DRAAK

ENGELS RIDDER,

gedaan door de

SUYD-ZEE,

En vervolgens om den gantsen Aard-kloot.

1577. Begeeft sig *Franciscus Draak* in Zee.

't WAs in 't Jaar 1577 den vyftienden November, toen den Ridder Franciscus Draak van Plymouth, in Engeland gelegen / met vyf Scheepen / nevens een manschap van 164 so Edellieden / Soldaaten als Bootsgesellen in Zee stak ; onder voorgeven van een Togt na Alexandryen : maar wierd door storm en tegenwinden / gedwongen / s'anderen daags met groot gevaar na Falmouth te seylen ; als wanneer het Admiraals Schip de Pellikaan genoemt / sijn groote mast verloor / en 't Schip de Gouds-bloem op 't Strand geset wierd : om nu dese geledene schade wederom te herstellen / voer hy na Plymouth, en besorgde dat alles weder ten Togt herdaan wierd.

Dooor storm en tegenwinden genoodsaakt te *Falmouth* in te loopen. Seylt weder na *Plymouth*.

Andermaal in Zee gelopen komt vooor *C. Cantin*, en voor 't Eyland *Magador* ten Anker.

Andermaal wond hy dan den dertienden December , sijne Ankers / liep in Zee / vond sig den vyf-en-twintigsten / voor de Kust van Africa, by Capo Cantin, stevende langs de Kust / quam den seven-en-twintigsten voor 't Eyland Magador, in een bequame Haven ten Anker; op welk Eyland hy een Pynas Schip deed vervaardigen / hebbende tot vier der selven / bouw-stoffe mede genomen. Midlerwyl men hier mede besig was / quamen eenige Inwoonders Strand-waarts / by sig hebbende een Vreede vaantje ; hy sijn sloep na Land sendende / liet een van sijn Volk tot Gyselaar / en eenige Inwoonders aan boord komen / die door beduydinge en wenken / so veel te verstaan gaven / dat se den volgenden dag / hen van voorraad / als Schapen / Hoenderen / Kapoenen en diergelyke Leef-togt wilden voorsien. Draak hen dan / met eenig Lywaad / Schoenen en een Speer vereerende / so naamen sy dat met bysonder genoegen aan / en scheyden wel gemoed van hem. Maar 's anderendaags dit Volk weder aan den Oever komende / als Draak hen na boord wilde voeren / sprong een van sijn Volk haastig uyt de sloep te Lande / om hen Vrindschap te bewysen ; dog toen toonden sig d'Inwoonders niet als te vooren / maar greepen dese aan / settende hem een dagge op de strot / om / indien hy weerstand bood / die af te steken / en voerden hem te Paard Landewaard in.

Worden niet wel ontfangen.

Als men nu de gemelde Pinas gereed had / en Draak sig hier niet langer willende vertrouwen / seylde hy met verlies van dese man / den een-en-dertigste December van daar / koers houdende langs de kust / ontmoete eenige Spaanse Vissers / die hy aantaste en drie daar van vermeesterde / nevens gelyk getal Karveelen.

Verovert eenige Scheepen.

Komen voor *Capo Blanco*, en bemagtigen een Schip.

Des volgenden Jaars den seventienden January , quamen wy voor Capo Blanco , veroverden een Schip / dat aldaar / met maar twee Boots-gesellen / voor Anker lag ; dit Schip 20 lasten groot / namen wy mee; waar tegen men een ander Schip Benedictus genoemt / wegens eenig behoefte uyt de Vissers genomen / agter liet. Den twee-en-twintigsten / van daar seylende / veroverden wy een Portugeese Karveel / die gelaaden met Sout / na Capo Verde sijn koers gestelt had. 1577.

En door d'Eylanden van *C. Verde*.

Den seven-en-twintigsten quamen wy wel / aan de gemelde Eylanden / maar d'Inwoonders / van wegen een Koninglyk verbod / wilden met ons niet handelen ; om dies wille Draak s' anderen daags / omtrent 60 mannen / onder twee Bevelhebbers / na Land sond / om eenige voorraad / en andere benoodigtheden / te bekomen; desen nu door aanleyding van den Portugaalsen Stuurman / drie dagen over eenige Gebergtens gereyst hebbende / vonden d'Inwoonders over al vlugtig / sagen een Rivier / vrugtbaar en vermaakelyk gelegen / besonderlyk in de Dalen / verversten sig / met rype en smaakelyke druyven / schoon 't midden in de winter was; dat niet te verwonderen is / dewyl dese Eylanden tussen de Noorder-keerkring / en den Even-nagts-lyn gelegen zyn / en een geduurige Somer hebben. Dese Gewesten leveren besonderlyk veele Bokken en wilde Hoenderen uyt / en sijn bovenmaaten ryk van Sout / dat de Natuur selfs voortbrengt / en overvloedig vergadert / waar mede grooten handel gedreeven word. Men vind hier ook de vrugt Cocos genoemt / de selve wast aan de top des booms / by trossen aan een ; yeder der selven heeft de groote omtrent van een hoofd ; wanneer men se van sijn buytenste schorse / die veselagtig is / ontdoet / heeft se nog een tweede / die hart is / zynde omtrent een halve vinger dik / in de selve vind men een harde / soete en witte stoffe / van smaak d'Amandelen gelyk / nevens een soete vogtigheyd / die ook smaakelyk te nuttigen is.

Ververssen sig.

Wat dese Eylanden verschaffen.

Beschrijving van de *Cocos*.

Seylen na *St. Jago*.

Wy ons van dese vrugt genoegsaam versorgd hebbende / trokken nog verder Landewaarts in / sagen een meenigte Bokken / dog konden se niet magtig worden; dus keerden wy weder t'Scheep / en seylden / den een-en-dertigsten January na St. Jago; dog hielden het buyten 't bereyk van 't geschut / schoon men hevig van 't Land op ons losbrande.

Bemagtigen een Schip.

Digt langs dese Kust / ontdekte men twee Scheepen / welker eene aangegreepen / en sonder tegenstand bemagtigt wierd; van de Lading nam men niet dan de Wyn / nevens den Stuurman tot geleyder deses Togts; d'overige manschap liet men wederom vertrekken. s' Nagts bereykten wy Ilha del Fuego , aan welks Suyd-zyde / het altyd groene Eyland Del Bracco gelegen is / alwaar veele stroomen van soet water vlieten / dog geen Anker-grond / weegens de diepten / gevonden word.

Bereyken *Ilha del Fuego*.

Krijgen groote stilte.

Toen wy van hier / den Even-nagts-lyn naderden / kreegen wy een stilte van byna drie weeken; en daar op moesten wy dikmaals veele storm-winden / met donder en blixem vermengt / uytstaan ; gedurende dese tegenspoed / versleeten wy onse tyd met het beschouwen van veele groote Vissen / als Dolfynen en Bonyten / insgelyks veele vlie-

1577.

gende Vissen / die met meenigten in 't Schip vielen / en wanneer hen de vleugels droog wierden / 't niet weder ontvliegen konden.

Ontdekken de Brasiliaanse Kust.

Op den vijfden April, 54 dagen sonder Land te sien / sedert wy van Capo Verde vertrokken waren / ontdekten wy de Brasiliaanse Kust. So haast desen Land-aard / ons gewaar wierd / maakten sy groote vuuren / waar mede sy hunne Afgoden offeren ; by dese vuuren sijn sy gewoon hun besweeringen en Wiggelaaryen te doen / waar door sy vermeenen hunne Oevers voor d'aankomende Vlotelingen / door een ongeluk van Schipbreuk hen overkomende / te bevejligen / gelijk den Ridder Draak vervolgens vernomen heeft.

Den sevenden van de gemelde maand / kreegen wy eenen geweldigen storm / met donder en blixem vermengt / waar in het Schip Christoffel genoemt / van ons af raakte / dog op den elfden wederom by de Vloot quam / sulks men aan een Gewest Capo Frio genoemt / aanliep. Hier vond men een sagte Lugt / vermaakelijk en seer vrugtbaar Land / veele Veld-hoenders en Wild / dog menschen kon men niet te sien krijgen ; maar toen men verder Land-waarts in trok / sag men allerley voet-stappen van menschen / die groot van gestalten wesen moesten.

Landen te Capo Frio.

Den seven-en-twintigsten liepen wy weder in Zee / verlooren een Schip uyt ons gesigt ; men stelde een wijltijds de koers langs de Wal / en vond een schoon Gewest / nevens veele vermakelijke Eylanden / aan welker eene / so veele Zee-wolven sig onthielden / dat men 'er onse Scheepen mede souden hebben konnen laaden ; een ander was seer Vogel-rijk / van allerley soorten seldsaam te beschouwen / water en andere benoodigtheden was 'er genoeg te bekomen. Draak sig hier eenige dagen ophoudende / was genegen met hen te handelen / dog men moest het alles ter neder leggen / dewijl men elkander wedersijds niet vertrouwde. Dese Land-aard is grof van Lichaam / maar van een goede bevatting des verstands.

Steeken weder in Zee.

Zien veele Zee-Wolven.

1577.

Den agtiende May, vonden wy ons verlooren Schip wederom / en seylden in eene bequaame Haven / van Rio de la Plata : hier versorgde men / sig weder van vers water en andere Leef-togt / als bysonderlijk van Zee-wolven / waar van 'er in omtrent een uur tijds / 300 gevangen wierden. Men bragt ook het wederom gekomen Schip na Land / ontlaaden 't van alles / waar na men 't in brand stak. Midlerwijl men hier mede besig was / quamen veele Indiaanen met beschilderde aangesigten tot ons / alle naakt / behalven om het middel-lijf / alwaar sy met eene haarige huyd / omhangen waren / hadden gevlogtene mutsen op / met hoornen voorsien. Hunne Boogen en Pijlen ter lengte van een elle / verstrekten hen tot wapenen / scheenen dapper en Ervaaren ten strijd ; eerstelijk wilden sy van niemand yets aanneemen / maar ten laatsten wanneer Draak te Lande quam / sig eens omkeerende / terwijl de Indiaanen voor hem dansten / greep eene deser / haastelijk sijnen hoed van 't hoofd / die met een goude band voorsien was / liep snellijk weg / en deelde den buyt met sijnen metgesel / sulks d'eene de hoed / en d'andere de hoed-band met sig nam.

Komen in de Haven van Rio de la Plata.

Des selfs Land-aard beschreeven.

Steken weder in Zee.

Dus stevende Draak van daar ; en wanneer het veroverde Vissers Scheepje niet meer volgen kon / ontlaade hy 't van alles / en liet het ter hoogte van Capo de Bonesperance drijven.

En Ankeren te S. Juliaan.

's Anderen-daags / zijnde den twintigsten Juny, Ankerde men wederom in een bequame Haven St. Juliaan genoemt ; hier vond men een halve galg / so men meende van Magelanes opgeregt / alwaar hy eenige sijner wederspannelingen aan had laten ophangen. Na twee dagen Draak sig te Lande begevende / gebeurden 't dat een sijner gevolg een boog willende afschieten / de pees in 't aftrekken te breeken quam ; d'Indiaanen dit voor een teken van Oorlog neemen-

1577.

Onlust onder *d'Indianen* ontstaan. Scheepsregt aan eenige quaad-willigen gedaan.

mende / stelden sig tegens Draak ten tegenweer / vielen op hem aan / sulks hy sig ten besten redden moest. Wyders nam Draak voor / eenige quaadwilligen t'ondersoeken en te straffen / waar over eenige strafbaar gevonden / het lot moesten trekken / sulks eenen Thomas Dougthie de dood te beurt viel / en met de byl onthoofd wierd. d'Anderen nu tot gehoorsaamheyd vermaant zynde / liep men den seventienden Augusty van St. Juliaan weder in Zee.

Komen in de Straat van *Magellaan*.

Den twintigste der selver maand quamen wy in de Straat van Magellaan, en vonden de selve seer bogtig / sulks ons de wind dikmaals tegen was / insgelyks sagen wy schoone Gewesten van versse stroomen vlieten / dog so diep om te Ankeren / dat men op eenige plaatsen geen grond bereyken kon ; wederzyds heeft men seer hooge bergen / welker toppen met Sneeuw bedekt zyn. Tegen 't Suyden en Oosten heeft dese Straat bysondere Eylanden / tussen welken de Zee en de stroom heenen vliet / gelyk in den mond der selve ; schoon men 'er meest altoos Sneeuw siet / egter zyn de boomen groen / en draagen verscheydene lieflyke vrugten. Dese Straat heeft syne breete / van ten minsten een / en ten meesten vier mylen. Het Land aan beyde zyden / is seer hoog en bergagtig; zynde self de lage bergen hoog in 't aanschouwen / en de hoge / so verwonderlyk hoog / dat sy schynen de drie gedeeltens der Lugt te door-boren.

Den vier-en-twintigsten quamen wy in drie onderscheydene stroomen / aan een Eyland / daar wy een groote meenigte van Vogels / gelyk Gansen in groote / dog die niet vliegen konden / vonden: men voorsag sig van de selven tot leef-togt / meer dan van 1000 stuks op eenen dag.

En door de selve in de Suyd-Zee.

Na dat wy nu den sesden September in de Suyd-Zee quamen / wierden wy den volgenden dag / door een storm meer dan 200 mylen / en een graad / in lengte van de Straat / Zuyd-waarts gedreeven ; hier ondekten wy eenige Eylanden / alwaar wy ons van vers water / en bysondere kragtige kruyden / daar vindende / versorgden. Toen wy een weynig verder seylden / vonden wy by een invogt eenige naakte menschen / met hunne Canoes, den leeftogt / van 't eene tot het andere Eyland / voerende; met welken wy ook eenige handeling dreven. Van hier namen wy onse koers ten Noorden / en sagen den derden October drie Eylanden / in welker eene seer veel Vogelen sig onthielden.

Missen een hunner Scheepen.

Den agtsten der selver maand / misten wy een onser Scheepen / 't welk door een storm / wederom door de Straat / en na huys gedreeven wierd. Toen egter Draak namaals de hoogte der Straat bereykt had / hield hy syn koers Noord-west / en vermeende volgens aanwysing der algemeene kaarten / de Land-streek Peru aldaar te vinden / dog vond sig misleyd / dewyl 't Noord-oost ten Oosten gelegen was ; over sulks dan het gewest Peru ten synen tyde niet wel ontdekt / of ten minsten misstellender wyse beschreeven was geweest / vermits men omtrent 12 graaden sig vergist vond.

Peru misstellen der wijse in de kaarten aangeweesen.

Komen voor 't Eyland *Mocha* ten Anker.

Toen men dan de voorige koers wederom nam / quamen wy den negen-en-twintigsten November , voor 't Eyland Mocha ten Anker. Te Lande gekomen / vonden wy aldaar eenige Indiaanen , die van 't vaste Land / van wegen de geweldenaary der Spanjaarden geweeken waren / en sig om seker te zyn / derwaarts begeeven hadden. Desen beweesen ons eerst bysondere vrindschap / als brengende eenige Bataloes , wortelen en twee vette Schaapen / die in dank aangenomen / en met andere geschenken weder vergolden wierden. s'Anderen daags egter / toen men twee mannen om water te haalen affond / wierden sy voor Spanjaarden aangesien / sulks sy het niet sonder gevaar ontquamen. Draak nu van hier seylende na Chili, onderschepte een Indiaan in een Canoe , die men meende een Spanjaard te wesen. Dese berigte hem / dat 'er by St. Jago een Spaans Schip / voor den Peruaansen Koning / in laading

Seylen na *Chili*.

lag / om door hem derwaarts geleyd te worden; men vereerde den Indiaan met eenige geschenken / sulks hy ons de Haven Val Parizo , alwaar dit Schip was leggende / aanwees. De Schepelingen / als agt Spanjaarden , en drie anderen van die Land-aard / niet anders denkende / dan dat wy uyt Spanje quamen verwelkomden dese Engelsen met Trommelen / en vereerden ons een kruyk met Chilise Wyn. Toen wy nu te Scheep quamen / gaf een Engelsman , een van de Spanjaards , een slag op 't lyf / scheldende hem voor een hond / &c. dat desen eubel opnam. d'Overplende aankomst der Engelsen , deed hen verbaasen : men dwongse gesaamentlyk onder den overloop / te vertrekken / behalven een / die buyten boord sprong / en aan Land swemmende / dese tyding te St. Jago bragt ; waar op d'Inwoonders / die maar in negen huysgesinnen bestonden / sig op de vlugt begaven.

1577.

En vervolgens na *Val Parizo*.

Veroveren een Schip.

Plunderen *St. Jago*.

Midlerwyl quam Draak aldaar aan te Landen / en vond in een Kapel een Silvere Kelk / met eenige Mis-gewaaden / en Autaar-gereedschap / die hy synen Predikant vereerde ; vervolgens vond men in een Pak-huys eenige Chilise wyn / nevens veele Ceder planken / die wy alle mede voerden. Na dat wy nu de Spanjaarden , behalven den Schipper / die een Griek was / hadden te Lande geset / seylden wy na Lima. Toen wy in Zee waren / ontlaade men het veroverde Schip / waar uyt veele Wynen gelost wierden / nevens 25000 Pesos fyn Baldivisch Goud / de waarde van 37000 Dukaaten. Verders quamen wy te Coquinbo : men sond aldaar 14 mannen om vers water / maar dewyl de Spanjaarden reeds van ons verkundschapt waren / quamen sy met 300 Ruyters / nevens 200 Voet-knegten op ons aantrekken / waar door eene van ons sneuvelde / dog d'anderen quamen sonder yets verrigt te hebben / wederom te Scheep. Na de aftogt der Spanjaarden, sond men eenigen na Land om den doode te begraaven / als wanneer die Land-aard weder quam / en vertoonden hunne Vaanen ten Vreede-teken : maar dewyl men hen niet vertrouwde / so seylde men na Tauropasa; hier vond men een Spanjaard slaapende / die meer dan 4000 Dukaaten aan Goud , in waarde / by sig had. 't Welk mede genomen en hy in slaap gelaten wierd. Niet verre van daar vers water soekende / ontmoeten wy een Spanjaard , met een Indiaanse jongen / dryvende agt Lamas , of Peruaanse Schapen / welke so groot als Esels zyn; hebbende elk twee ledere pakken / en in yeder 50 pond van het fynste Silver op de rug; welke buyt van 800 pond Silver , nevens de Schapen / als ook de voorgaande / t' Scheep gebragt wierd. Verders seylden wy na Arica , alwaar wy drie Scheepen vonden / sonder eenige manschap; dese maakte men prys / en ligte uyt de selven 1140 ponden Silver. Nu stelden wy onse koers op Lima , en bemagtigden nog een Schip / ons ontmoetende / waar in veel Lynwaat gevonden wierd.

Grooten buyt.

Komen te *Coquinbo*.

En verders te *Tauropasa*.

En *Arica*.

d'Aankomst te Lima was op den dertienden February ; in des selfs Haven vond men 12 Scheepen ten Anker; dese wierden geplunderd / waar uyt wy een kist vol Realen , nevens veele Syde Stoffen en Lynwaaten magtig wierden. Als men nu door eenigen / kondschap kreeg / dat 'er nog een Schip Cacafuego genoemt / na Paita vertrokken en heel ryk geladen was / so vervolgden wy het selve / tot aan Panama , en onderschepten onderweegen een ander Schip / met Scheeps-toerusting voorsien. Dit bemagtigt hebbende / vond men in 't selve 81 ponden Gouds / nevens een goude Kruys-beeld / met een schoone Smaragd beset / 't welk nevens een gedeelte van Scheeps-behoefte daar uyt geligt wierd / so veel men des noodig had. Dus ylde men verders het Schip Cacafuego na / 't welk by Capo Francisco , omtrent 150 mylen van Panama agterhaald wierd. Dit bemagtigd hebbende / beroofde wy 't van veele Juweelen en gesteentens / nevens 13 kisten vol Realen , 80 ponden Gouds en 13 ton-

Aankomst te *Lima*, berooven 12 aldaar leggende Schepen.

Togt na *Panama*.

Veroveren een Schip met goede buyt.

Agterhaalen een rijk gelaaden Schip by *C. Francisco*

Overgroote Schat daar uyt gerooft.

1577.

nen met Silver. Insgelyks was den Schipper / Don Francisco genoemt / sijne twee vergulde drink-beekers / genoodsaakt / de eene aan Draak, en d'andere / aan sijn Schat-bewaarder, te vereeren. Toen nu den Bevel-hebber Draak dit Schip verlaaten wilde / sprak hem de Jonge van den Spaansen Schipper aldus aan: Heer Kapiteyn / ons Schip voormaals Cacafuego of Vuur-spuuwer genoemt / mag nu wel Cacaplata of Silver-spuuwer heeten / en 't uwe voortaan Cacafuego genoemt worden. Welk seggen van Draak en de sijnen aangenaam te hooren was.

Verders wy onse koers West ten Noorden neemende / ontdekten een Schip / wiens laading in Lijnwaat / Syde, en Chinees Porseleyn / bestond; hier uyt naamen wy wat ons aanstond. Des selfs Kapiteyn een Spaans Edelman zijnde / droeg een Goude Valk / met een groote Smaragd verciert / op de borst: dese moest hy nevens sijnen Stuurman agterlaaten.

Seylen na Guatulca.

Vervolgens seylden wy na Guatulca, en vonden te Lande den Regter nevens drie Bewinds-lieden / besig het Geregt te oeffenen / over eenige Mooren, die voor gehad hadden / dese Plaats in brand te setten. Dese naamen wy gevangen na boord / men dwong den Regter te schryven / dat d'Inwoonders het dorp ruymen souden / so lang tot men sig van vers water voorsien had. Suiks nu geschied zijnde / plunderden wy het selven / en vonden in een huys / een vaatje met Realen; terwijl men insgelyks eenen vlugtende Spaansen Edelman / van een Goude keten nevens eenige Juweelen beroofden.

Plunderen een Dorp.

Koers na 't Eyland Cocles.

Na dese verrigtinge / seylde men na 't Eyland Canon of Cocles, om aldaar de Scheepen te kalefateren / en sig van alle leef-togt te versorgen. Midlerwijl men hier mede besig was / sagen wy een Schip in Zee / koers na de Philippijnse Eylanden nemende; dit jaagde men na / en ingehaalt hebbende / roofden men de Koop-mans waaren daar uyt / en lieten het Schip vaaren.

1577.

Draak beraad sig om na 't Vaderland te vertrekken.

Als Draak nu sijne verrigting / dus verre gelukt sag / en herdenkende sijne gevaaren en ongemakken des togts / dat hy nu de geweldenaaryen en vermeetelheden / die sijn Koningin / van den Spaansen Koning geleeden had / genoegsaam gewroken had; so beraade hy sig / werwaarts hy sijn koers / wederom na Engeland wenden sou. Maar dewyl hy besorgt was / dat de Spanjaarden hem aller wegen souden soeken t' onderscheppen / en vermits de groote gevaaren / die hy bereyds door den storm / buyten de Straat Magellaan, aan de Suyd-zijde / had uytgestaan / hem deden afschrikken / so nam hy eyndelyk sijn besluyt / om het na de Molukse Eylanden te wenden / houdende der Portugeesen koers / om het te Cabo de Bonesperance aan te setten. Maar toen men te groote stilte had / wierden wy genoodsaakt / de Spaanse koers / Noordelijker op te stevenen / van waar wy nog ten minsten / 600 mylen te seylen hadden. Hier over versleeten wy den tijd / van den sestienden April / tot den derden Juny. Den vijfden der selve / quamen wy ten Noorden op 42 Graaden / vonden 't daar so koud / dat het naauwlijks te lyden was / wierden derhalven genoodsaakt Land te soeken. Men ontdekte dan een laag Land / maar also 't selve gants met Sneeuw bedekt was / deed men 't niet aan. Wy seylden dan verder tot op 38 Graaden / en vonden een schoone Haven / daar wy ons Ankerden. Langs desen Oever / hadden de Eylanders hunne hutten / en toonden sig vriendelijk / met aanbieding van geschenken. Men vereerde hen wederom / met yets / daar sy hun naaktheyd mede bedekken konden; weshalven sy ons als Goden eerden. Hunne geschenken waren Vederen / en Mutsen gelijk netten gebreyd. Hunne hutten krings-gewijse omgraaven / en met aarde opgehoogt / waren van onder op / tot boven toe / spits toeloopende / die sig aan de toppen toesloo-

Wend het na de Molukse Eylanden.

Komen op 42 Graaden, en lyden groote koude.

Ankeren op 38 Graaden in eene schoone Haven.

Den Landaard beschreeven.

ten /

1577.

ten / en van wegen der selver digtheyd seer warm waren; hun bedden maakten sy op d'aarde / waar op sy biesen stroopden / dus rondom in hun hutten leggende / stookten sy vuur in des selfs midden. De Mannen gaan naakt / de Vrouwen egter sijn bekleed met een van de middel afhangende schort / van gekamde biesen / gelijk gesuyverde Hennip; om haare schouders draagen sy een ruyge Ree-huyd / en sijn haar Mannen seer gehoorsaam en dienstbaar.

Alhier liet Draak ter zijden een berg / een hut op slaan / werwaarts desen Land-aard tot hem quam / en hem met Vederen en eenige Tabak vereerden. Een onder hen porden sy / om een aanspraak op hunne wijse te doen; ondertussen stonden de Wijven op de bergen / bekrabden haare wangen / waar uyt men vermoede dat sy eenige besweeringen of Goden-offering te kennen gaven.

Den Bevelhebber *Draak* word van dese Land aard Koning begroet.

Na dat nu 't gerugt / door 't gewest sig verspreyd had / quamen veele van hun Land-aard nevens hun Koning / sijnde een Man van fraye gestalte / en een sedige deftigheyd / den Bevelhebber Draak te begroeten; eer egter den Koning selve quam / sond hy twee Afgesondenen / begeerende met duyden en wenken / dat men hun Koning een seeker geleyde toevoegen sou. Toen sulks bewilligt wierd / liet hy sig met eene Koninglijke swier sien / laatende een Septer of Rijk-staf voor hem draagen / behangen met twee kroonen en drie konstige van beenen gevlogte ketenen. Na desen Septer-draager volgde den Koning / met sijne Lyf-wagters; sijn kleed bestond uyt bond-werk; na hem volgden een meenigte sijner onderdaanen / alle naakt / welkers aangesigten / met veelerley verwen bestreeken waren / yder van hen bragt sijne geschenken. Hier op liet Draak om hen te verlustigen / sijn manschap in slag-orde stellen. Als nu de Koning tot hem genadert was / liet hy / door sijn Septer-draager / een lange aanspraak doen / en ontfing vervolgens den Bevel-hebber / met Dansen en Singen / behalven de Wyven / die wel met Dansen / dog niet met Singen / sig sien lieten. 1577.

Versoeken *Draak* te mogen tot hun Koning kroonen.

Toen sulks een wijltijds verrigt was / versogt den Koning als mede veele sijner Onderdaanen / dat sy Draak mogten tot hun Koning kroonen / dewyl sy hem het regt van hun Land genegen waren op te offeren.

Gelijk in 't werk gestelt word.

Midlerwyl de Koning met sijn gevolg nevens groote eerbiedigheyd naderende / sette hy Draak al singende de kroon op 't Hoofd / en vercierde hem met de ketenen om sijn hals. Onder de naam Hioch eerden sy hem / en hielden een soort van segepraaling; dus wierd hy tot Koning gekroont. De Bevel-hebber Draak, dit niet raadsaam agtende / van de hand te wijsen / vermits / hy niet wist wat voor Rykdom en eere / des weegen Engeland daar uyt genieten kon; nam derhalven in de Naam der Koninglyke Majesteyt van Engeland / de Rijks-staf / Kroon en geschenken deses Koningryks aan / met wenschinge / dat sulks ter Eere en Welvaart sijner Koninginne strekken mogt. Ondertussen eerden ook de gemeene Onderdaanen met offeren / en groot geschreeuw / nevens bekrabbinge hunner aangesigten / eenigen der Dienaaren van Draak; desen hen sulks afweerende / toonden met Hemel-waarts te wysen / dat sy aldaar den Almagtigen God / schuldig waren alleen eere aan te doen.

Toen nu desen Land-aart van ons gescheyden was / trok Draak met eenige man-schap Landewaarts in / vond aldaar veel Wild / en bysonderlijk Herten in groote meenigten; allerwegen sag men een overvloed van Konynen / hebbende het hoofd als die van hier te Lande / de voeten als van een Mol / en de staart van een Rot / van groote lengte; onder de kin ten wederzyde / 's als een sak / in welke sy de spijs bergen / wanneer de buyk vol is; der selver vellen / wierden hoog geagt / vermits men 's Konings kleederen daar van maakte. De grond van dit gewest scheen seer rijkelijk met Silver en Goud vermengt te wesen. Wegens de gelijkheyd van Engeland dat voor-

maals

1577.

Dit geweſt Nova Albion genoemt.

maals Aibion geheeten wierd / en overmits dit Eyland witte klippen had / ſo wierd het van Draak, Nova Albion, genoemt. Ter gedagteniſſe deſes nu / liet den Bevel hebber / aan Strand / een Silvere plaat opregten / waar in hy de naam der Koninginne Eliſabeth, nevens den dag ſijner aankomſt / met de vrywillige overdragt van dit geweſt / aan haare Koninglyke Majeſteyt / ſnyden liet. Insgelyks liet hy 'er een Engelſe ſchelling / met s' Konings wapen en borſt-beeld / nevens ondertekening van ſijnen naam / aanhegten. Hier uyt ſchijnt vermoedelijk / dat de Spanjaarden, dus verre nog niet geweeſt waren.

Komen aan een ander Eyland.

Vervolgens ſeylden wy van hier / en quamen den dertienden October, aan een Eyland / agt graaden Benoorden den Even-nagts-lyn gelegen; hier deed ſig veel Volks op / die ons Cocos en andere vrugten bragten.

Des ſelfs Land-aard beſchreeven.

Deſen Land-aard had hunne Oorlellen in de ronte beſneeden / die ſy met een aanhangende ſwaarte af lieten hangen; hun nagelen aan de vingeren waren een duym breed lang / hunne tanden ſo ſwart als pek / die ſy met een poeyer / uyt eenige kruyden toegemaakt wiſten te ſwarten.

Als ook aan eenige Portugeeſe Eylanden, en vervolgens na de Molukſe.

Den agtienden der ſelver Maand / liepen wy verder na de Portugaalſe Eylanden Tagulda, Zelon en Zewara, en vervolgens na de Molukſe, houdende van daar den koers na Tidoor. Als wy nu langs de Wal van Motir, onder de Koning van Ternate gehoorende / ſeylden: ontmoetede ons op Zee / den Onderkoning / en ried ons / eerſt te Ternate aan te loopen / eer wy 't na Tidoor ſettede: anders mogt ons de Koning geen vryheyd / om in ſijn Landen te handelen / vergunnen willen / dewijl hy met de Portugeeſen te Tidoor twiſt had / en hen voor Vyanden hield.

Nemen den koers na Ternate.

Derhalven nam Draak ſijn koers na Ternate; aldaar aangekomen / ſond hy ten teeken van vriendſchap / en als niet dan te handelen voorhebbende / aan den Koning een Fluwele mantel ten geſchenk.

En handelen met den Koning.

'T Welk hem dan de Koning bewilligde / ſelfs dat hy ook nevens 't handelen / 't regt ſijner Koninginne te gebruyken had; te vooren door ſijn Onder-koning verwittigd van het voordeel / dat'er door dien handel / voor hem te verkrijgen was. Tot meerder verſekering liet hy hem weeten / dat hy ſelfs aan boord komen wilde. Eer nu de Koning quam / ſond hy eenige Canoes met weltiekende matten overdekt / voor af / in welken een yeder ſijner Hovelingen in wel-geſchikte rang en orde geplaatſt was; gekleed in Calicuts Neteldoek. Toen ſy allenks naderden / beweeſen ſy hunne eerbiedigheyd / en gaven te kennen / hoe hun Koning hen voor af ſond / om hem een ſekere verblijf plaatſe aan te wijſen.

Die hun beſoeken komt.

Hier op volgde de Koning met ſes bedaagde mannen / voor hem / op ſekere blaas-tuygen ſpeelende; die Draak met eenige vereeringen begiftigde / 't welk ſy met beſondere genoegen aannamen. Toen den Koning vertrok / beloofde hy s'anderen-daags wederom te komen. Sond ook dien ſelven nagt / nevens eenige Nagelen / Sagy / Ryſt / Hoenderen voor leef-togt te Scheep. De Koning / alhoewel hy vervolgens niet weder quam / ſond ſijn Broeder / laatende Draak by hem in ſijn Paleys verſoeken. Dog Draak, een misvertrouwen op s'Konings gegevene woord van weder te komen / gevat hebbende / ſloeg ſulks beleefdelijk af. Eenige Edellieden wierden dan / om s'Konings Broeder te geleyden / geſonden: midlerwijl moeſt den Onder-koning tot hun wederkomſt ſo lange als Gyſelaar blyven.

Engelſe Geſanten tot den Koning geſonden.

Toen nu d'Engelſe Edellieden ten Hoof quamen / wierden ſy ſo wel van den Koning / als van 60 bejaarde mannen / ſijne Raaden / deſtig ontfangen. De Koning was van 't midden nederwaars in 't Goud gekleed / aan ſijne voeten / die anders bloot waren / had hy Carduaanſe ſchoenen; ſijn hoofd was met Goude windſelen omwonden / en ſijn hals met een Goude keeten verciert / inſgelyks ſijne vingeren met ſes ryke juweelen. Aan de regter-zijde van den Koninglijken ſtoel / ſtond een Lijf-jonker / houdende een werk-tuyg / gelijkende na een wan / 't welk met

1577. schoone Saphiren omset was; waar mede hy voor den Koning een koele wind maakte. Als nu d'Afgesanten van Draak hunne verrigtinge / na genoegen van den Koning begunstigt sagen / namen sy hun afscheyd / en wierden door een van s'Konings Raaden / wederom te Scheep begeleyd. Dese Koning / behalven dat hy over dit Eyland te gebieden had / was insgelyks een Heerscher over nog 70 andere Eylanden. De Koning so wel als het Volk / syn van de Moorse Godsdienst / vierende de Nieuwe Maanen / met vasten sonder dien dag te eeten / tot den volgende nagt.

Omtrent *Celebes* een Eyland gevonden, alwaar vuurige vliegen zien.

Na dat nu den Bevel-hebber Draak sig van alle benoodigde leef-togt versorgt had; seylde men van daar / na een Eyland / Suyd-waarts van Celebes gelegen. Hier vonden wy groote dikke Boomen / sonder takken / behalven aan d'uyterste toppen bewassen; omtrent desen / vertoonden sig s'nagts een menigte van vuurige Vliegen / in 't vliegen so helder ligtende / als of het brandende kaarssen waren; insgelyks Vleer-muysen so groot als Hoenders / als mede veele groote Krap-vissen / aan welker eene / vier Mannen genoeg te eeten hadden. Van hier naamen wy den koers na de Molukse Eylanden / maar door de geduurige tegenwinden / kon men niets vorderen; sulks het allergrootste gevaar ons dreygende was. Den negende January, 's Jaars 1580 was 't / toen het Schip van Draak op een blinde Klip stiet / nu scheen 't hem alles buyten hoop van gered te worden / dewyl hy tot 's anderen-daags / dus hoopeloos leggen most: men wende dan door behulp syner vlootelingen / alle mogelyke vlijt aan / om hem / uyt dit gevaar te redden; door het lossen van drie vaaten nagelen / nevens agt stukken geschut / speeceryen / veele boonen en meel. Dog de wind sig veranderende / geraakte hy gelukkig van de klip / en weder onder seyl.

Komen in 't uytterste gevaar van Schip breuk te lyden.

Dog worden gered.

Landen aan 't Eyland *Baratena*.

Den agsten February, quamen wy aan 't vrugtbaare Eyland Baratena, vonden de Inwoonders seer vriendelyk / met wien wy dan ook handelden. Dese Land-aard gaat naakt / behalven dat sy hun Hoofd en schaamte bedekken / en dat de Wyven van de middel nederwaarts / tot de voeten gekleed zyn / dese vercierden haar gemeenelyk met ses / seven / of agt koopere / of beene arm-banden. Het Lynwaat word alhier seer waardig geagt. Dit gewest verschaft veel Goud / Silver / Koper / Swavel / Nooten-muskaat / Gember en lange Peper: waar van den Bevel-hebber Draak so veel hy konde / mede nam.

Zeylen na *Java*.

Van hier seylden wy na Java Major: en wierden van d'Inwoonders wel ontfangen. Dit Eyland word van vijf Koningen / elkander seer verdraagsaam zynde / geregeert; drie of vier van de selven quaamen dikmaals aan Boord. Desen Land-aard bemint ten hoogsten / alle roode / groene en andere geverfde stoffen / draagen een Turkse band / gaan naakt van de middel af na boven / behalven op de borst; en nederwaarts dragen sy een Syde Pentado, die hen ter aarde na sleept. Hunne wapenen syn Swaarden / Schild en Rutsen, van welken Draak een groot gedeelte kogt. In yder Gemeenschap hebben sy een groot huys / waar in sy daagelyks met Vrouw en Kinderen twee-maal komen / om maaltyd te houden. Hunne spyse bestaat in allerley Vrugten / Sagu / gekookte Rijst / en gebraade Hoenderen; hunne taafels drie voeten hoog / gebruyken sy om de Spyse op te setten / om sig vroolyk te maaken. De Spaanse pokken / een quaad-aartige Siekte / is hier seer gemeen; om die te geneesen / so gaan sy van tien / tot twee uuren / in de hitte der Son sitten / om de quaade vogtigheden te doen uyt dampen / en werden aldus gesond.

Desen Land-aard beschreeven.

Koers na *C. d. Bona Speranca*.

Van Java seylden wy / na Capo de Bone Sperance, hier om heen lang gekruyst hebbende / bevond men dat de Portugeese Land kaarten / vals waren / vermits sy voorgaven / dat omtrent dit Gewest / d'allergevaarlykste kusten / des gantsen Aard-bodems zyn: dewyl men nu wel sag / dat sy d'aller welgelegenste onder die / die men in den omtogt der geheele Aardkloot / ontdekt had / bevonden wierden. Van hier liepen wy den agtienden Juny, en quaamen den twee-en-twintigsten te Siera Leona; alwaar wy overvloed van leef-togt vonden / insgelyks veele Olyfanten / en een Vrugt den Oester gelyk / welke op Boomen wast / en so dik aan een gedrongen groeyd / dat men 'er naauwlyks een groen blad aan sien kon. 1577.

Komen te *Sierra Leona*.

Den vier-en-twintigsten July, seylden Draak van daar / en quam eyndelyk / na veel uytgestaan gevaar / den derden van November, gemelden jaars 1580 met eenen grooten Rykdom / weder om in Engeland behouden aan; hebbende met desen Togt tot in het derde Jaar doorgebragt / en in syn Vaderland / een onsterflyken naam verworven.

En met een grooten buyt in *Engeland* aan.

E Y N D E.

T W E E D E
SCHEEPS-TOGT
V A N
FRANCISCUS DRAAK,
ENGELS RIDDER,
N A
WETS-INDIEN,
In *America* gelegen.

d' Ngelse Ridder Franciscus Draak, om syn Koninginne / en syn Vaderland Roem-rugtig te maaken / andermaal voorgenoomen hebbende / een Togt na West-Indien te doen / so wierden ten dien eynde 25 Scheepen toegetaakelt / en met 2300 / so Soldaaten als Bootsgesellen / bemant. Desen / nevens een geleyde van eenige Edellieden / en Christoffel Carteyl als Overste Luytenant / het gesag over de Soldaaten voerende / vertrokken onder 't Oppergesag van Draak, op den agtienden September, Anno 1585 / uyt de Haven van Plymouth; namen hun koers / also door tegen-winden en stormen / nevens 't gebrek van water gedwongen wierden / na de Eylanden / voor Bayonne in Spanje gelegen. Naauwlyks had men geankert / of den Bevel-hebber Draak gaf bevel / alle de Scheepen slag-vaardig te maaken / op dat men so sulks vereyst wierd / ten gevegt gereed mogt wesen. Hy selve begaf sig in een Galjoot / van gedagten zynde / na de Stad Bayonne te vaaren / om de selve te sien magtig te worden. Na dat hy nu een halve myl gevordert was / quam een Engels Koopman / van den Stad-voogd afgesonden / om te vernemen / wie en van waar wy waren / hem ontmoeten. Toen Draak met dese eenig gesprek gehouden had / sond hy Kapiteyn Samson, tot den Stad-voogd / met bevel hem af te vraagen: of het tussen d'Engelsen en Spanjaarden eenen openbaaren Oorlog was / en waarom men de Engelse Kooplieden nevens hunne Goederen deed aanhouden. Als dese met de gemelde Koopman in de Stad quam / sag hy onder d'Inwoonders / over dese schielyke verrassing / geene kleyne verslagentheyd: midlerwijl rukte den Bevel-hebber Draak met de Vloot nader voor de Stad / op dat / wanneer hem geen genoegend antwoord gebragt wierd / hy dien selven nagt de Stad schielyk overvallen en bemagtigen mogt. Eerlang quam den Kapiteyn met dit volgende antwoord: so veel de Vrede of Oorlog tussen Engeland en Spanje betrof / wist hy niets daar op te seggen / als van gedagten zynde / dat hy / als syn Konings Onderdaan / en des wegen synen Vorst en Koning / maar niet hem / den Oorlog aan te gaan / bevoegt was. Maar wat de Kooplieden egter betrof / desen wierden wel op bevel des Konings aangehouden / dog niet om hen eenige scha-

1585.

Draak vertrekt andermaal uyt de Haven van *Plymouth* na *America*.

Men Ankert voor de *Bayonse* Eylanden.

Draak geeft last sig slag-vaardig te maaken, om de Stad *Bayonne* aan te tasten.

Draaks onderhandeling met den *Spaansen* Stad-voogd, of men Oorlog of Vreede had, hem voorstellende.

s'Stad-voogds antwoord aan *Draak* gedaan

1585.

schade toe te voegen; ook was desen last van den Koning wederom ingetrokken / sulks de Kooplieden met hunne goederen vry vertrekken mogten / en reysen werwaarts sy wilden; en om hier van omstandiger berigt te worden / sond hy mede eenige Engelse Kooplieden te rug. Als nu Draak van den toestant der saaken verstendigt was / liet hy egter niet na / aan de gelegenste plaats / sijn Volk te Landen / en geduurende de nagt goede wagt te houden. 's Anderendaags sond den Stad-voogd / tot ververssing / hen eenig Brood / en Wijn / Appelen / Druyven / Marmelade en diergelijke Vrugten. Maar den volgenden nagt ontstond 'er een so swaaren storm / dat eenige Scheepen genoodsaakt wierden hun Ankers te winden / en 't Zee-waarts te kiesen; dus wierden wy sodanig verstroyt / dat wy na drie dagen eerst wederom by de Vloot quamen: 't Schip Speedwel genoemt / geraakte seldsaamelijk weder in Engeland voor Anker. Den Bevel-hebber Draak nu te raade wordende wederom te vertrekken / sond egter te vooren den Overste Luytenant met eenige groote en kleyne Scheepen / na de Stad Bayonne, om te sien / ergens eenige buyt te bekomen / dat hem gelukte; dewijl hy eenige Scheepen met gevlugt huys-raad nam / in welker eene veelerley Kerk-cieraaden en Heyligdommen van de Hoofdkerk der Stad / als ook veel Silver / en een groot konstig gewerkt Kruys / dat in alles meer dan 40000 Dukaaten waardig geschat wierd / gevonden en geroofd wierden.

Swaaren Storm die de Scheepen verstrooyt.

Draaks aftogt.

Bekomen eenen grooten buyt.

's Anderen daags seylde Draak van hier / liet de Stad Bayonne agterwaarts leggen / en quam in eene veylige Haven / om vers Water in te nemen. Als nu de gantse Vloot hier ten Anker lag / quam de Land-voogd van Gallicie met 2000 Voet-knegten / en 300 Ruyters / die hy in aller ijl by een gerukt had / en trok met de selven in 't gesigt der Vloot / sond ook aanstonds eenigen om met den Bevel-hebber te handelen; die dan met elkander bewilligden / dat men wedersijds Gijselaars uytwisselen soude. Dus quaamen dan beyde de Bevel-hebbers by een / die door hun t'samenkomst besloten: dat de Engelsen so veel vers water / als sy van nooden hadden / haalen souden / en ook alle andere ververssing voor geld koopen mogten / 't welk voltrokken wierd.

Tegenstand van den Landvoogd in *Gallicie*.

Van hier namen wy onse koers / na de Kanarise Eylanden / voor hebbende het Eyland Palma te bemagtigen / om sig aldaar beter van alle benoodigtheden te voorsien. Maar dewijl wy hier egter met de Scheepen nergens konden aankomen / als alleen ter plaatse / daar het met Bolwerken was versterkt / van waar men met het geschut op de Scheepen geweldig schoot / daar eenige van geraakt wierden; so veranderde men het voornemen / vermits men wegens den tegenstroom egter niet kon Landen. Dus nam men den koers na 't Eyland Ferro, of 't aldaar gemakkelijker gelukken wilde. Als wy hier aanquamen / liet men aanstonds 1000 mannen te Lande setten / en in een dal sig ophouden. Midlerwijl quaamen d'Inwoonders met een Engelse Jongeling / die een tijd lang op dit Eyland gewoont had: dese betuygden / hoe dit Eyland gants verarmt was / en d'Inwoonders in so een deernis-waardige staat waren / dat sy by na van honger storven. Als nu Draak de waarheyd hier af verstond: liet hy wederom de Ankers ligten / vervolgde sijn togt na Africa, en quam den dertienden November voor de kust van Capo Blanco; wy hier de ruymte van Vis gevangen hebbende / so ontmoete ons een Frans Schip / dat den Bevel-hebber der Engelse en eenige Vlootelingen te gast hield. Eyndelijk quamen wy aan d'Eylanden de Capo Verde.

Vertrek na de Kanarise Eylanden.

Den sestienden der selver Maand kreegen wy het Eyland St. Jago in 't gesigt / en Ankerden tegen den avond tussen de Steden Play en St. Jago, van waar het Eyland sijn naam heeft. Alhier sond den Bevel-hebber aanstonds 1000 mannen te Lande; welken onder het geleyde van den Overste-Luytenant / in goede ordre / door berg-agtige wegen / tot op een ruym slag-veld / een halve mijl van de Stad / geplaatst wierden; toen gebood hy niet verder voort te trekken / nog voor den dag yets t'onderneemen / dewijl hem de gelegentheyd der plaats onbewust was. Een half uur voor Sonnen-opgang deelde hy sijn Volk in drie troepen / naderde de Stad / maar vond geen tegenstand. Derhalven sond den Overste-Luytenant / twee Kapiteyns yeder met 30 vuur-roers derwaarts / met bevel sig aanstonds binnen de Stad te werpen / terwyl d'andere man-schap op de Bergen sig hielden / van waar wy / vermits de Stad in een Dal tussen de selve gelegen was / genoegsaam konden oversien worden. Dus wierd dan aanstonds de Engelse vlag / die met een rood kruys t'onderscheyden was / opgeregt. Toen nu Draak dese uyt de Vloot / opgestooken sag / liet hy alle sijn geschut los branden / dat uyt de Stad van sijn Volk beantwoord wierd / sulks 't wedersijds van vreugde in de lugt schaaterde.

Bereyken *St. Jago*.

Dat wy verlaaten vonden.

(Siet Figuur hier neven.)

Als nu den Overste-Luytenant voor sijn manschap / verblyf in de Stad versorgt had / trok hy met hen daar binnen / en vertoefde aldaar 14 dagen / maakte tot buyt al wat men / so van Wyn / Oly en andere leef-togt magtig wierd / maar Goud / Silver / nog yets van waarde vonden wy niet. Den vier-en-twintigsten November, sond Draak 600 mannen / 12 mijlen Landewaarts / maar also sy niemand vonden / dewijl d'Inwoonders gevlugt waren / keerden sy sonder yets verrigt te hebben / weder te rug; in hun aftogt vertoonde sig wel eenigen der selven / maar in geringe magt bestaande. Den ses-en-twintigsten / liet Draak alle de Scheepen in orde leggen / en gaf last de krygs-magt uyt te scheepen; eer egter sulks geschiede / sond hy den Kapiteyn Samson na de Stad Play, om eenige verborgene werk-tuygen en geschut / 't welk door een gevangene ontdekt was / te soeken / en af te haalen. Als hy aldaar aanquam / vond men maar twee stukken Geschut / een van Yser / en 't ander van gegooten Metaal; hier op gaf de Bevel-hebber last / met d'andere Scheepen aldaar te ankeren; en de Stad met vuur te verbranden / dat aanstonds gedaan wierd / waar na de Vloot des avonds weeder quam.

Als mede de Stad *Play*.

Doen wy nu saagen / dat niemand van dien Land-aard met ons eenige gemeenschap wilde houden / maar allen gevlugt waaren / wierden wy vergramd; te meer / om dat wy onder-weegen / een Engelse jongen / seer wreedelyk vermoord saagen. Derhalven met wraak-lust ontstooken zijnde / staken wy alle de Huysen / so wel te Lande / als in de Stad / in brand. Vervolgens naamen wy dan onse koers na America: naauwlijks agt daagen geseylt / of een ongewoone krankheyd / rukte 300 Vlootelingen weg. Veelen / wierden door Koortsen aangetast / van welken weynigen geneesen zijnde / aan hun lichaam kleyne Pest-vlekken vertoonden.

Die wy in brand setten.

300 Vlootelingen door een ongewoone krankheyd weggerukt.

In 18 daagen quamen wy aan het eerste West-Indise Eyland St. Dominica, maar op 't Eyland St. Christoffel, ten Westen gelegen / hielden wy ons eenige daagen op / om aldaar onse Sieken te verquikken / de Scheepen te suyveren / en een goede lugt te scheppen. Men besloot nu van daar / na 't Eyland Hispaniola te seylen / eer men desen togt aan-nam / vingen wy eenige seldsaame gesnebde dieren / sig in dese Gewesten onthoudende: der selver naam door de Spanjaarden, is Cayman geheeten / zijn omtrent neegen voeten lang / op de rug swart / en met schobben voorsien / de buyk is week / en geel-agtig. Wanneer de Zee-schildpadden / aan den Oever in 't sand haare Eyeren leggen / soo komt dit dier de selve soeken / graaft die op / en eet de selven. Dit dier / is van sodanige sterkte / dat het menigmaal / een Mensch / of Koe / met sijn staart betrapt / en in Zee rukt. Den Mensch kan sig ligtelijk daar voor wagten / dewijl het sig niet dan langsaam om keeren kan. Dese dieren wierden door Vuur-roers / en Lantcien om-gebragt / en de voorste pooten afgehouwen.

Komen te *St. Dominica*.

Vangen eenige *Caymans*.

1585. wen. d'Ouden sijn een weynig quaalijk van reuk / maar de Jongen in smaak het Kalfs-vlees gelijk.

Aart der Zee-schild-padden beschreeven. De Zee-schild-padden / begeeven sig somtyds 40 of 50 schreeden Land-waarts / aldaar graaven sy kuylen in 't sand / en na dat sy omtrent 100 Eyeren daar in gelegt hebben / bedekken sy die weder toe / en begeeven sig dan wederom na Zee, vermits nu de Son aldaar groote hette geeft / worden de Eyeren daar van uytgebroeyt ; soo haast dan de jonge Schild-padden uytkomen / kruypen sy aanstonds na de Zee. Het vlees deser Schild-padden / is goed om te eeten / en van smaak / het Buffels-vlees gelijk ; insgelijks zyn de Eyeren mede ten gebruyk / niet onbequaam. Der selver Schild is hard / en swart / en in langte drie voeten / maar in breete / niet meer dan derde-half. De buyk is sagt / en geel-agtig. Van dese Schild-padden / vongen wy meer dan 100 / in twee nagten ; de selven op de rug neder geworpen / konden niet weer opstaan.

Veroveren een Schip. Op de Togt na Hispaniola , ontmoetede ons een Schip / 't welk wy veroverden / en ondersogten na de gelegentheyd des Eylands ; waar van ons een der gevangenen berigt gaf / die sig aanbood mede te vaaren / om de Haven / en alle andere gelegentheeden aan te toonen / 't welk ook na den aankomst geschiede.

1586. Den eersten January 's Jaars 1586 , wierden 1200 mannen aan Land geset / die ter geleyde van den Overste-Luytenant / in goede orde / na de Stad St. Domingo trokken ; omtrent den middag toen sy de Stad vast naderden / quamen hen 150 Ruyters te gemoet / die egter door het geschut afgekeert / sig weeder Stad-waarts begeeven moesten. Terwyl wy hen verbolgden / en in twee andere Poorten indrongen / wierd 'er een Luytenant van ons geschooten ; men rukte egter niet te minder voort / sulks wy van twee zyden / op de Markt aan drongen / en by een quamen / volgens onse bestemde af-spraak: men wierp dan aller-weegen Bolwerken / en noodige Beschansingen op / stelde vervolgens het Geschut in orde / en deelde de Wagten / en Posten sodanig / dat wy genoegsaam verseekert waaren ; dus was de Stad / geduurende een Maand lang / in ons geweld.

De Stad St. Domingo bemagtigt.

Midlerwijl versogten de Burgers , en Inwoonders , hunne Stad / en goederen / door los-geld te verschoonen ; maar also 't selve hen afgeslagen wierd / dewijl men niet eens kon worden / deed men de groote steene Gebouwen / daagelijks verbranden / en om-verre werpen / tot dat wy eyndelyk in onse af-togt / de Stad voor 25000, of gelyk eenigen melden voor 110000 gulden / de Burgers wederom inruymden.

Word gerantsoeneert.

Aanmerkelijk was 't / dat men in des Stad-houders Paleys , een bysonder werk der Spaanse pragt vond : men sag 'er aan sekere plaats / 's Konings van Spanjens Waapen / waar op een yeder der aankomelingen het oog sloeg ; onder aan den voet des selven / was een Globe verbeeldende den gantsen Aard-kloot / op welke een Paard met opgehevene voorst / stond / als dreygende een sprong te doen / hebbende dese sin-spreuk in de mond : NON SUFFICIT ORBIS , welke sin-ypting wy al spottende van de Spanjaarden , begeerden verklaart te sien / vermits sulks betekende : de gantse Weereld is my niet genoeg.

Praal-werk in 's Stad-houders Paleys gevonden.

Men verwonderde sig / dat 'er so weynig Goud en Silver gevonden wierd / dewijl dese / eene seer magtige Stad zynde / met van kopere Munt gebruykte. Dog de Spanjaarden hadden allenks / alle dese van hen beminde stoffe / van daar na Spanje gevoert. Anders is dit Eyland seer vrugtbaar / en in grootte / Engeland gelyk. De Koopmans Waaren aldaar vallende / sijn Suyker / Gember en Ossen-huyden.

De buyt die men veroverde / bestond in Wijn / Oly / Asyn en Meel ; nevens Stoffe , Lijnwaat / en Syde / uyt Spanje derwaarts gebragt. Maar seer weynig Silver-werk / dewijl sy aldaar meest / uyt Porseleyne en glase vaten eeten en drinken.

Bereyken de Stad Cartagena. Van hier naamen wy onse koers na de vaste Kust / kreegen de Stad Cartagena in 't gesigt / dien wy op vijf mylen genaderd waaren / toen men te Lande stapte ; de Scheepen quamen onder 't be-

Dien wy bemagtigen.

bereyk van de Stad. Als men nu geen tegenstand / nog door geen Bolwerken / nog Schantsen / ons den toegang betwist vond; rukten wy 's naamiddags voor de Stad. De nagt over, hield den Overste-Luytenant sijn Volk in slag-orde / of den Vyand ook yets mogte onderstaan / om se dan af te keeren: 't geschiede ook / toen wy naauwlijks een half uur van de Stad laagen / dat wy van 100 Ruyters besprongen wierden; maar also men de selven met 't geschut ontving / waaren sy genoodsaakt de vlugt te neemen.

Ter selver tijd hoorden wy te Scheep / een geweldig donderen van geschut / en vuur-roers; derhalven gaf den Bevel-hebber Draak den Onder-Admiraal / en andere Kapiteyns een teeken / dat men de kleyne Schans / neevens de Stad gelegen / sou aanvallen / en bemagtigen; dit / alhoewel onderstaan / maakte den toeleg ydel; vermits deese plaats wel voorsien / den ingang seer eng / en met dwers over gespande keetenen geslooten was; so dat men daar mede anders niet verrigte / dan dat men die / aan d'andere sijde der Haven in de wapenen hield. Een halve myl van de Stad / was den toegang seer smal / en naauwlijks vijf schreeden breed / welke men nog uyt onse Scheepen / door Geschut beschoot; d'eene sijde bespoelde de Zee / en aan d'andere / de Haven; ses stukken Geschut bestreeken den toegang / dat ook door twee Galeyen / in de Haven leggende / met eenig geschut verrigt wierd. Egter liep men met d'uyterste forse / op d'opgeworpene Schans-korven aan / rukte alles te gronde / schoon den Vyand sig dapperlyk weerde. Na 't lossen hunner vuurroers / drongen wy op den Vyand in; en vermits de Engelse Spiesen / langer dan die der Spanjaarden, en wy / ook van harnassen en waapenen / beter voorsien waaren / moesten sy eyndelyk wijken. In d'eerste aanval / wierd een Spaanse Vaandrager / sig dapperlyk weerende / door de hand des Overste-Luytenants gedood; en soo haast den Vyand de vlugt nam / versuymden wy niet om hen na te setten / sulks wy ten laatsten ook de Markt in kreegen / dewijl de Vyand uyt de Stad week. Schoon deselve met Wallen en Bolwerken wel voorsien was / so konden sy sig egter niet beschermen.

d'Indiaanen, welken op de welgelegenste plaatsen gelegen waaren / deeden met hun vergiftige pijle / en korte spitse knuppelen / die langs de wegen / alwaar wy den door-togt hadden / en door hen in de grond geslaagen waaren / de grootste schaade / dat veelen het leeven quam te kosten / en de Kapiteyn Samson, wierd swaar gewond; waar tegen egter der Spanjaarden Stad-houder / van den Kapiteyn Goring gevangen wierd / en veele Spanjaarden te sneuvelen quamen.

In de veroverde Stad / hadden wy ses weeken ons verblijf. Midlerwijl waaren wy nog geduuriglijk / met de meergemelde krankheyd worstelende / die 'er veele weg-sleepte / en eenige deed onsinnig worden; welker quaad-aardige koortsen / men meende / haar oorsaak te neemen / uyt een schadelyke abond-lugt / van toen wy op St. Jagoos Eyland / de nagt-wagt gehouden hadden. Door dese siekte minderde het getal der man-schap sodanig / dat wy den togt na Nombre de Dios, en van daar te Lande na Panama, nu reeds begonnen / moesten staaken; en wierden dan te raade / van Cartagena weeder te vertrekken. Onder-weege waaren wy genoodsaakt het Schip / 't welk men voor St. Domingo bemagtigt had / 't ontlaaden / en agter te laten.

Stellen den koers na Cuba.

Onse koers wierd nu gesteld na Cuba, op des selfs Westelijke hoek / Cobo St. Antonio, alwaar wy den seven-en-twintigsten April aanquaamen. Hier geen vers water vindende / wierden wy genoodsaakt na de Havana te seylen / dog door tegenwinden / wederom voor de Cobo St. Antony gedreeven / quamen uyt nood / de konst te leeren / dat wy in een moerassige plaats / 300 schreeden van de Zee geleegen / een Put groeven / en aldaar soet water in overvloed vonden.

Door tegenwinden na C. St. Antony. gedreeven.

Den dertienden Mey, seylden wy weder van hier / en quamen den agt-en-twintigsten der selve / voor de Capo la Florida, liepen so lange langs de kust / tot dat men een opgeregt Zee-teeken sag; hier begaaven wy ons met de boots te Lande / gingen een weynig de Rivier opwaarts / om te sien / of men ook ter plaatse / daar de Vyanden sig onthielden / yets ontdekken kon. Door last van den Bevel-hebber Draak, voerde den Overste-Luytenant d'eerste troep. Wy nu een mijl voort getrokken / saagen een Spaanse Vesting / aan d'andere sijde der Rivier van ons / en van daar een mijl verder / de Stad St. Augustin, die sonder muuren / en van hout gebouwt was; waar in 150 Spanjaarden in besetting laagen. Hier ontlade men het geschut / voorhebbende de Vesting te beschieten. d'Eerste schoot die den Overste-Luytenant doen liet / trof des Vyands Vlag; 's nagts daar aan volgende / sette hy vier Vaanen Krygs volk te Lande / die sig begraavende / onder 't bereyk der Vesting / en om deselve te beschieten / dewijl de Schans-korven nog niet gereed waren / tot den anderen nagt daar mede vertoeven moesten.

Komen voor de C. la Florida.

Bereyken St. Augustin.

Midlerwijl begaf sig den Overste-Luytenant / nevens andere Bevel-hebbers in een Scheepje / en voer na de Vesting / om kundschap te neemen hoe de Vyand sijne wagten besorgt had / als ook om eenige bewustheyd te hebben / hoe men sig verder te Lande-waarts verwoegen kon. Als nu den Vyand dese Bevel-hebbers in 't gesigt kreeg / en van gedagten was / dat hun gantse magt op hen aanquam / om de sterkte aan te vallen / stelden sy hen ten tegeweer / dog hielden niet lang stand / maar na dat sy eenig geschut hadden doen losbranden / naamen sy de Vlugt. Dat ons van een Franse Trompetter / die by de Spanjaarden, in de Vesting gedient had / door het blaasen van 's Prinsen van Orangies Veld-liet / verstendigt wierd; die sig niet alleen in onse magt overgaf / maar sig selven aanbood / om neevens ons na de verlatene sterkte te keeren. Den Bevel-hebber Draak, dese Trompetter geloovende / sond twee Scheepjes met Krijgs-volk derwaarts / welken op ons aannaderen / nog twee-maal beschooten wierden; toen wy egter aan de Vesting quamen / vonden wy de selve verlaaten / en nog niet geheel opgebouwt: dewijl men voor vier Maanden / die eerst had beginnen te bouwen; sulks sy maar van hout was opgeworpen / en het Geschut en 't Vuur niet had konnen tegenstaan.

Bemagtigen de Vesting St. Joan.

In dese Vesting vond men veertien stukken Geschut / nevens een kist / waar in 's Konings geld ter betaling der Soldaaten / in waarde van 200 ponden Sterlings gevonden wierd.

Na 't bemagtigen van dese sterkte / St. Joan genoemt / vervoegde men sig na de Stad St. Augustin. Toen men alhier te Scheep aanquam / en gereed stond te Landen; vertoonden sig eenige Spanjaarden, die / na dat sy op de onse los-geschooten hadden / de vlugt naamen.

En de Stad St. Augustin.

Te St. Augustin, een Vesting / 12 mijlen van daar noord-waarts gelegen / die St. Helene genoemt word / heeft de Koning van Spanje, 300 Spanjaarden in besetting / om op alle Vreemdelingen 't sy Engelsen, of Fransen, soekende in dese gewesten te nestelen / wagt te houden. Den Bevel-hebber deser besettelingen / was / Mark-graaf Peter Melandes, de Neef des Admiraals / die voor omtrent 16 Jaaren d'Engelse Vloot / welke Joan Haukins geleyde / voor de kust van Mexico, tegens gegevene woord / aangreep. Dese Bevel-hebber van beyde de Vestingen / was in persoon te St. Augustin toen wy aldaar aanquamen / maar ontweek het van daar na elders.

Na dese verrigting / beraade sig den Bevel-hebber Draak, met d'andere Kapiteynen / om na de Vesting St. Helena te rukken / die in te neemen / en dan van daar / onse Lands-lieden in Virginia, welk Gewest de naam van d'Engelse Koninginne Elisabeth, nog een Maagd sijnde draagt / te besoeken. Toen men nu niet verre van St. Helena gekomen was / kon men door d'onveylige kust / als allerwegen sandban-

Draak beraad sig om voor St. Helena te rukken.

1586.

banken / en gevaarlijke riften hebbende / dewijl niemand hier bekend was / nergens aanlanden; men kruyste dan omtrent twee mylen van de Wal langs desen Oever / veele Eylanden voor sig hebbende.

Wanneer men nu op den elfden Juny, van verre een groot vuur sag / sond den Bevel-hebber eenige Booten met Soldaaten derwaarts / die op den Oever / eenige Engelsen aantroffen / en een der selve / mede aan boord bragten / die ons vervolgens / den weg na de Haven aanwees. Als nu de groote Scheepen binnen de selve niet konden komen / wierpen wy ons Anker voor de Kust. 's Anderen daags ontstont 'er een geweldigen storm / waar door veele Scheepen van hun Ankers spoelden / dog eenigen wederom in de Vloot aanquamen / en d'anderen afgedwaald / nog in Engeland aangekomen zijn.

Door storm de Vloot verstrooyt.

Hier ter plaatse in Virginia, was toenmaals van alles een groot gebrek / 't welk de besettelingen seer verminderd hadden / waarom den Bevel-hebber Draak, aan Rudolf Lanen Bevel-hebber van die plaats / een Schip aanbood / om sijne nog overige man-schap / ten dienst te zijn. Maar dewijl sy gesamentlijk wensten / wederom na hun Vaderland te keeren / lieten sy sig inscheepen / en voeren mede na Engeland. Welken de eerste sijn geweest / van die den Tabak / en des selfs gebruyk / in Engeland souden hebben ingevoerd.

't Was op den seven-en-twintigsten July, 's Jaars 1586, dat men eyndelijk met een goeden buyt / als 240 Metale / en Ysere stukken geschut / nevens een schat van 60000 ponden staarlings / uyt welke 20000 de Soldaaten / en Boots-gesellen toegelegt wierd / in de Haven te Plymouht, in Engeland aan quam; na dat men so door siekten / als door schermutselingen / 750 mannen verlooren had.

Komen weder met eenen goeden buyt in *Engeland* aan.

E Y N D E.

D E R D E

SCHEEPS-TOGT

VAN

FRANCISCUS DRAAK

EN

JOAN HAUKINS,

Beyde

ENGELSE RIDDERS,

gedaan na

A M E R I C A,

Om *Panama* in te nemen.

1595.

Vertrekken *Draak* en *Haukins* na *America*.

NA dat de Ridders Franciscus Draak en Joan Haukins, sig met 27 Scheepen / en van genoegsaame man-schap en leef-togt / waar onder ses / ten kosten der Koninginne toegetakelt / hadden uytgerust; voor hebbende Panama te veroveren / seylden men den agt-en-twintigsten Augustus 's Jaars 1595, uyt de Haven van Pleymouth, dog waren eerlang / genoodsaakt in de Haven van Cowson, wederom te Ankeren / tot 's namiddags den volgenden dag. Daags daar aan / stiet het Koninglijke Schip / de Hoop genoemt / waar op Kapiteyn Beskerfield te gebieden had / tegen een Rotse / schoot om hulp / dog raakte wederom vlot; dus voeren wy gesaamentlijk na de Kust van Spanje.

Den agtsten September, bemagtigden men twee Vlaamse Fregatten / willende na Barbarie; ten eynde dese geen kundschap van onse aankomst mogten brengen / liet men de selven voor Canarie wederom onbeschaadigt huns weegs vertrekken; en wy kreegen den ses-en-twintigsten der selver Maand Forte Ventura, een der Canarise Eylanden in 't gesigt.

Bereyken *Fuerte Ventura*.

1595.

Den volgenden dag / besloot men na lange gehoudene raad / de Hoofd-stad van groot Canarie, met beyde sijne sterktens aan te tasten; als men nu de selve Noord-Oost van sig had / wenden men 't tot voor de Vesting ten Oosten / en bestonden tussen de selve / en de Stad met 1400 mannen / te Landen. Midlerwyl men hier wat sukkelde / hadden de Vyanden / aan den Oever een Schans op-geworpen / en genoegsaam met Geschut voor-sien; sulks wy onse toeleg verydelt sagen: dewijl agter de selve 900 Spanjaarden, te paard / en te voet / getroost waaren ons af te wagten / en hevig op ons schooten. Den Bevel-hebber / liet wel 10 groote / nevens 2 kleyne Scheepjens / een musquet-schoot verre van Land / ten anker leggen / en alwaar drie uuren vertoeven / op dat men te beter Landen sou; maar toen men 't niet raadsaam oordeelde / voeren wy na de West-syde des Eylands / en versaagen ons van vers water. Alhier begaf sig Kapiteyn Grimston met ses of seven anderen berg-waarts / alwaar sy overvallen / vier van hen gedood / d'anderen neevens den Heel-meester / van 't Schip Salomon gevangen wierden; waar door onse voorgenoomenen Togt ontdekt wierd; weshalven den Land-voogd na alle gewesten van Indië onse komst verwittigen deed; dat ook van den Koning van Spanje, eer wy uyt Engeland vertrokken waren / insgelijks geschied was.

Besluyten groot Kanarie te bemagtigen.

Hun aanslag ontdekt.

Den agt-en-twintigsten September, seylden wy van hier / loopende voor by Teneriffa, een seer hoog Eyland / en hielden koers na Capo Verde, voeren langs eenige der selver Eylanden / en steevenden na Puerto Rico; den seven-en-twintigsten October, saagen wy het Eyland Matenino, en settende 't na Dominica voort; hier ontmoetede ons / een Indiaans Vaartuyg / gelaaden met Tabak / Suyker / Bannanas / en andere Vrugten / 't welke tegens Bylen / Messen / Koralen / Kammen / en diergelijke kraamery verhandeld wierd. Desen Land-aard waren Menschen-eeters / een sterk Volk / en alle met roode verw bestreeken; men ankerde voor Marigalante tot den volgenden dag / toen seylde men tussen de Todos Santos, zijnde vijf kleyne Eylanden vol geboomte / gelegen tussen Dominica en Guadalupa; aan welke laatste plaats wy ankerden om te verversen / als ook om onse Scheepen te kalefaten / en eenige sloepen te timmeren / als wanneer Sr. Haukins weder by ons quam. Dit Eyland is onbewoont / en daar op veel wild gedierte / alwaar den Bevel-hebber Draak een wild Swijn schoot.

Houden koers na *Capo Verde*.

Wenden 't na *Puerto Rico*.

Setten 't na *Dominica*.

Ontmoeten een *Indiaans* vaartuyg, daar sy mede handelen.

Ankeren te *Guadalupa*.

Niet lang hier na gebeurden 't / dat vijf Spaanse Fregatten / in 't gesigt van Haukins Vloot / een sijner voornaamste Scheepen veroverden / 't selve met vijf kranken liet sinken / en d'anderen gevangen naamen. Dese Scheepen voerden 550 mannen / en waaren den vijfden September onder Don Pedro Tello uyt Spanje afgevaaren / om van Puerto Rico, het Silver en andere Schatten / aldaar angekoomen / af te haalen / gelijk ons vervolgens berigt wierd / van eenige gevangenen / welken wy op 't Eyland St. Jan in naamen.

d'Engelsen worden van eene hunner Scheepen berooft.

Dewijl nu het Schip dat den leef-togt voerde / niet wel beseyld was / ontlaadede men het selve / en naamen den koers Noord-west ten Noorden / saagen 's morgens d'Eylanden Montserrate, Redonda, Eustatia, St. Christoffel en Saba: welker Eylanden het grootste niet boven agt mijlen is / dog hebben goede anker gronden / en vers water. Verders voeren wy na de Virgines Eylanden / die voor gevaarlijk geagt worden / dog vonden evenwel een bequamen Oever om te Landen: maar konden daar geen vers water bekomen; dese Eylanden sijn hoog / waar op sig veele Papagayen / en Pellikaanen / soo groot als wilde Gansen ontthouden. Hier vongen wy veel Vis; en ons Volk wierd gemonsterd / 't welk in 12 deelen verdeeld wierd: dus voeren wy tussen dese Eylanden / daar te vooren weynigen sig vertrout hadden; so dat

Bereyken veele Eylanden.

1595.

Johan Haukins voor Puerto Rico gestorven.

wy wel 100 mijlen onse togt verkort saagen. Nu was dat Joan Haukins den Onder-bevel-hebber / door swaarmoedigheyd krank wierd / dewijl hem den af-togt van Kanarie en 't missen van 't veroverde Schip / seer smertelijk was ; te meer / dewijl onsen aanslag dus ontdekt was geworden; sulks hy / toen wy voor Puerto Rico ten anker quamen / den geest gaf.

Tomas Basterfield in sijn plaats gestelt.

Tomas Basterfield nu in sijn plaats gevorderd / ging in des selfs Schip over. Even te vooren / eer wy d'Ankers voor Puerto Rico nyt wierpen / wierden wy door 't grof geschut beschooten / sulks eene der koegels / door de groote mast van 't Admiraals Schip ging / en in de Kajuyt vloog / in welke den Bevel-hebber Draak de maaltyd hield / breekende sijn stoel / daar hy op sat / terwyl hy besig was een dronk Wijns te doen / dog wierd niet beschadigt: maar Nicolaas Clifford, een Ridder / nevens de Kapiteynen Stratfort en Brouwer, wierden sodanig gequetst dat sy daar aan storven.

N. Cliffort nevens twee anderen dood geschooten.

Daar wierden 'er wel meer gewond / maar niet dodelijk. 's Morgens quamen wy ten Westen / by de drie Eylanden voor de hoek omtrent de Stad te ankeren; dese was egter door veele Beschansingen voorsien / sulks men niet sonder schaade naderen kon.

Men nam dan uyt yeder Bende / 30 gewaapende Vuur-roers / dese liet men teegens den Avond de Haven in vaaren / welken last hadden eenige brand-stoffen in de Scheepen te werpen / bysonderlyk in de vijf nieuwelijks uyt Spanje onder Don Pedro Tello gekomen; dit gelukten diermaaten / dat sy eerlang 't Admiraals schip in brand staken; sulks het t'eenemaal verteert / en alle de andere beschaadigd wierden; niet tegenstaande de Spanjaarden uyt de sterkte / seer hevig uyt hun geschut schooten / dat veele schaade onder 't Volk veroorsaakte; so dat'er in de 50 sneuvelden / en nog meer gequetst wierden. 't Verlies der Spanjaarden was ook niet min / dewijl veele verbrand / verdronken en gedood zijn / behalven die gevangen waaren.

Verbranden de *Spaanse* Scheepen.

Den Vyand had mede eenige Scheepen / in de mond van 't Canaal Stad-waarts / doen sinken / en de selve met masten belegt / sulks de selve sodanig gestopt was / dat het scheen onwinbaar / en onbevaarbaar te sullen sijn. De Spaanse Fregatten / waren yeder met 20 Metaale stukken voorsien geweest / neevens 100 vaaten Bos-kruyt; der selver laading was bestaande / in Syde / Oly en Wijn. Het Silver / en den schat / die sy souden afhaalen / was in de sterkste Vesting gebragt / en volgens 't berigt eener gevangen / op 3800000 Dukaaten geschat. Ook hadden sy alle het Vrouw-volk en Kinderen / Lande-waarts versonden / en niet dan Soldaaten en weer-baare mannen / in de Stad behouden.

Vertrekken en neemen hun koers langs *Capo Roxo*.

Dewijl men dan alhier weynig te verrigten sag / vertrok men van hier ; wy naamen onse koers Noord-west ten westen / om redenen van veele steen-klippen / die vier mylen van de Suyd-wal gestrekt laagen.

Verbolgens voeren wy Suyd-west / langs Capo Roxo, en saagen Mona een kleyn en effen Eyland tussen Hispaniola en Puerto Rico gelegen. Na het Suyd-waarts gewend te hebben / kreegen wy den negen-en-twintigsten November, het Eyland Curacao in 't gesigt / leggende agt mijlen van 't vaste Land / alwaar wy aan de Noord-west-syde ten anker quamen / digt onder 't Land / met diep water sonder gevaar. Sonder lang vertoevens / wonden wy onse Ankers weer / en wenden 't Noord-west ten Westen / na 't vaste Land / saagen nog voor den avond Oruba , wat kleynder dan Curacao , en lieten 't omtrent drie mylen Suyd-waarts van ons leggen. Den laatsten der selver Maand / saagen wy vier Rotsen als Eylanden / Moneas genoemt / tussen Oruba en de naaste Noorder Caap van 't vaste Land : omtrent den middag ontdekte wy de vaste Kust / vindende een sterke stroom / en ruym water.

Bereyken 't Eyland *Curacao*.

Komen onder *Capo de la Vela* ten anker.

Eene der Scheepen / nevens de Karaveel / setten 't na Land / en quamen 's midder-nagts / onder Capo de la Vela, alwaar sy een vuur-teeken gaven / waar op de gantse Vloot / aldaar ten anker quam. 't Was een goede anker-grond / sulks men digt voor 't Land / 10, 12 en 14 vademen waters vond. Dese Caap is een vlak Land / en strekt sig omtrent 10 mijlen Suyd-oost / en Noord-west / en omtrent een Roer-schoot van sijn uyt-hoek, legt een kleyn Eyland.

Landen aan de Rivier *de la Racha*.

Den eersten December , wierden de Soldaaten ontscheept / aan de Rivier / Rio de la Hacha genoemt / aan welke / een Stad legt / 20 mijlen West-waarts / zynde de oudste der omleggende Steeden aan 't vaste Land; sy is wel niet groot / maar aan een vrugt-baare Land-streek gelegen. Men nam de selve seer gemakkelijk in / dewijl de Inwoonders gevlugt waaren. Den Bevel-hebber Draak , voer den volgende nagt / met 150 mannen / de Rivier omtrent agt mylen opwaarts / en nam een Vissers Steedje la Rancheria genoemt / in : alwaar men de Paarlen pleeg te Vissen. d'Inwoonders waren insgelyks gevlugt / behalven 60 Soldaaten / die een weynig tegenstand boden / welker veelen / nevens eenige Negers , gevangen genomen wierden. Men vond hier eenige weynige Paarlen / en andere buyt in de wooningen / alwaar wy ons een weynig verversten.

La Rancheria ingenomen.

Den sesden der selver Maand / quamen eenige Spanjaarden, om de Stad la Racha, door los-geld af te koopen / maar konden met de onsen niet eens worden / dewijl sy niet meer dan 24000 Dukaaten booden; daar selfs eene der gevangenen / 4000 voor sig / ten Rant-soen aanbood. Midlerwijl bemagtigden wy mede een Karaveel / nevens twee Barken / welker laading in Indiaanse Mais, en een weynig Silver en Paarlen / van geringe waarde / bestond.

Veroveren een Karaveel nevens twee Barken.

De Spanjaarden bragten nu een deel Paarlen / die sy soo hoog schattende waaren / dat den Bevel-hebber de selven afwees / en hen ter voldoening van 't Rantsoen / niet meer dan vier uuren tijd gaf. Den sestiende quam den Land-voogt selve Stad-waarts / dese sig niet ontveynsende / verklaarde sig voor den Engelsen Bevel-hebber / dat hem de Stad niets waardig was / soude de selve derhalven niet soeken / te lossen ; ook waren de Paarlen tegens sijn wille aangebooden; en wat verder wegens 't rantsoen was voorgevallen / was alleen daarom geschied / dat men een weynig tijd sou winnen / in welke men de andere Steden die onweerbaar waren / mogt kondschap geven / dat sy hunne goederen / 't Vee en Volk / in de Bossen konden verbergen. Egter gaf hem den Bevel-hebber Draak , volgens sijn vekomene geleyde / den tyd van twee uuren in bedenken.

Verbranden de Stad *Tappa*.

Den seventienden voer Basterfield met eenige Scheepen / ettelijke mylen West-waarts / de Rivier op / verbrande de Stad Tappa , als ook het Dorp Salamba, sonder de minste tegenstand; bemagtigde eenige gevangenen / en verkreeg een tamelijken buyt. Den volgenden dag / settede wy de Steeden Rancheria, en la Hacha in koolen / met verschooning van de Kerk / nevens een Nonnen-klooster / die sig by den Bevel-hebber verbeeden hadden. Toen men sig met d'andere Scheepen wederom by een gevoegt had / wendede wy 't na de Capo d'Aguia, kreegen de selve / den twintigsten in 't gesigt. Dese Caap is veel stormen onderworpen / 't welk / veroorsaakt word / door dien het Land daar seer hoog is; voor de selve legt een Eyland Dibote genoemt ; tussen dit / en 't vaste Land / setten wy 't na de Haven der Stad St. Martha , namen de selve in / terwijl d'Inwoonders / behalven eenige Spanjaarden, Negers en Indiaanen , meest alle gevlugt waren / die eenige scheuten hooren lieten / waar op d'anderen ook volgden. Dese nagt wierd den Onder-Stad-voogd gevangen / en men bequam een tamelijken buyt in de Bossen / maar uyt de Stad was / niets te haalen / niet tegenstaande het eene der rijkste van dit gewest was; het sand daar omtrent glinsterd / als of 't met Goud scheen vermengt te wesen. Dese Stad St. Martha tussen een hoog geberg-

Als mede de Steden *Rancheria* en *la Hacha*.

Veroveren *St. Martha*.

1595.

bergte gelegen / strekt sig 26 mijlen van la Hacha af / en heeft geene bequame Haven.

En verbrand.

Den een-en-twintigste / gaf men last de Stad in brand te setten / en weder Scheep te gaan / schoon 't egter hevig waayde. 's Nagts geraakte eenige Scheepen van de Vloot af / welker naaste aan Land zynde / door die van Cartagena vervolgt wierden / sulks Peter Lemmond met negen Engelsen gevangen genomen wierd / maar d'anderen quamen weder in de Vloot.

Nombre de Dios ingenomen.

Den ses-en-twintigsten / sagen wy Nombre de Dios. voeren derwaarts / en namen de Stad in / also maar alleen 100 Spanjaarden, die de Vesting door vier Veld-stukken / nog sogten te beschermen / ons tegenstand booden : maar desen sig te swak siende / volgden d'andere gevlugten / Bos-waarts. Dese Stad aan een water-agtige plaatse leggende / daar men veel regen onderhevig is / wierd voor d'ongesondste van gants Indie gehouden; de selve is tamelijk groot / met breede Straaten / hooge sterke Huysen / en schoone Kerken voorsien.

Vonden eenige buyt.

De vlugtelingen / hadden niets in de selve over gelaaten / dog wy vonden egter nog in een wagthuys / op den top eens bergs gelegen / 20 baaren Silvers / en twee van Goud / nevens eenige geslage munt / en andere buyt. Hier vond men een goede Haven / in welke een versse Rivier vloeyt / alwaar men op drie / en vier vademen ankeren kan / en buyten de selve sonder gevaar / op agt vademen waters.

De gewassen alhier vallende / sijn / Orangie-Appelen / Bannanas / Cassave-wortelen / en veelerley Oost ; dog de wortelen sijn schadelijk te eeten.

Een mijl in 't Land / en Oost-waarts van de Stad gelegen / legt een Indiaans Steedje / alwaar wy met 100 mannen na toe trokken / vonden de brug afgebrooken / en ons in een hinderlaage van 30 vuur-roers vervallen / waar in den Luytenant gedood / en vier anderen gequetst wierden; dog waren daar op de Spanjaarden na de Stad gevlugt / dien sy selve in brand staken / en sig in de Bossen ontweeken. d'Engelsen verbranden nog 't overige / terwyl den Bevel-hebber / een mijl van daar / vers water in nam.

Eenige Engelsen vertrekken na Panama.

Den vier-en-twintigsten trok Basterfield met omtrent 750 mannen / nevens den Veld-heer / en sijn gevolg na Panama; vonden onderwegen een moejelijken weg / van 30 mylen / uyt het gebergte / en struyken uytgehouwen seer moerassig en waterig / en wierden ook dikmaals aangegreepen: nooyt had men moejelyker togt gehad ; ter halver weg hadden de Spanjaarden, die vooraf verkondschapt waren / op den top eens bergs / in een enge weg / een Schans opgeworpen / hier wierden wy sodanig verwelkomt / dat wy eerlang / een Kapiteyn met 20 anderen verlooren ; behalven veelen die gewond wierden. Toen men nu verstond / dat 'er nog twee sodanige Schansen / die men passeeren most / opgeworpen waren / eer men te Panama komen kon / liet sig Basterfield bewegen / wederom te rug te keeren ; schreef sulks aan den Bevel-hebber Draak , en nam den vierden January 's Jaars 1596, sijnen her-togt weder na Nombre de Dios.

Dog keeren sonder verrigtinge te rug.

1596.

Nombre de Dios verbrand.

Den volgenden dag / den Bevel-hebber Draak de Stad Nombre de Dios, nevens der selver Fregatten / Barken en Galjooten / hebbende doen in brand setten / wonden wy onse ankers / en namen koers na 't Westen / quamen den tienden / 30 mijlen van daar / aan een Eyland Souda genoemt / en ankerden op 12 vademen. Hier wierden wy een Schip gewaar / 't welk wy na jaagden / en bemagtigden / wiens laading in Mais bestond; na dat men het Volk ondervraagt had / verstond men / dat sy van Nombre de Dios afgesonden waren / om alle de Havens ten Westen gelegen / van d'aankomst der Engelsen te verwittigen. Aan dit Eyland / 10 mijlen van 't vaste Land gelegen / maakten wy onse Scheepen schoon / vertoefden hier tot den twee-en-twintigsten ; toen voeren wy wederom na Nombre de Dios; den Bevel-hebber Draak , midlerwyl klagende van de buykloop / storf den agt-en-twintigsten van die quaal. Kort voor sijn eynde / vermaande hy de Vlootelingen / wel op hun hoede te zyn / also sy niet buyten gevaar / van de Spanjaarden overvallen te worden / waren ; tot bestierders sijner uytterste wille had hy sijnen Broeder Tomas Draak nevens Jonas Boderham aangestelt / maakende sijne Broeders Soonen ten erven alle sijner goederen / behalven een stuk Lands / 't welk hy aan gemelde Boderham beschreeven had. Insgelijks storf mede den Kapiteyn Osias, nevens Jacob Wood den voornaamsten Wond-arts der Vloot.

Veroveren een Schip.

Den Bevelhebber Draak sterft van den Buyk-loop.

Dewyl men 't nu na Puerto Belo gewend had / ankerden wy in des selfs Haven / eene der schoonste van dat Gewest. Alhier stonden maar 10 huysen / nevens een groot / en nieuw gebouw / 't welk men voor den daar verwagt wordende nieuwen Land-voogd getimmert had; aan den Oever was een sterke Schans gelegen / met bolwerken uyt groote boomen / en aarde opgeworpen ; indien wy Engelsen niet derwaarts gekomen waren / en hun voornemen verhinderd hadden / so sou die Land-aard alhier eene der voornaamste Vestingen van 't vaste Land gebouwt hebben / dewyl sy van meening waren een groote Stad alhier te stigten. Men vond hier drie Metaale stukken in Zee gesonken / die men opvisten. Dewyl d'Inwoonders 't mede ontvlugt waren / met alle hunne goederen / deden wy niet dan eenige Wijn / Oly en Yser op, 't welk men in een Dorp sonder Vesting / nevens een groote versse stroom / aan de haven gelegen vonden.

Puerto Belo bemagtigt.

Terwyl wy nu alhier ten anker laagen / wierd het Lijk van den Bevel-hebber Draak ter aarde bestelt; vervolgens Tomas Basterfield van alle bevels-lieden en 't gantse Volk / voor Bevel-hebber aangestelt en verkooren : als mede Boderham nevens Savel tot Kapiteynen.

Tomas Basterfield voor Bevel hebber aangestelt.

Den sevenden February , ontlaaden wy twee Scheepen / dewijl de selve seer lek waren / en lieten die sinken. Den selfden dag / monsterden wy ons Volk / vonden het getal so gesonden als kranken / omtrent 2000 mannen. 's Anderen daags settede wy onse gevangenen / so wel Spanjaarden als anderen te Lande / dog daags te vooren / had men twee gevangenene Spanjaarden na Nombre de Dios, en Panama gesonden / om rantsoen voor eenige voornaame gevangenen te haalen / maar quamen niet weer; Toen men nu seylvaardig was / vertoonden sig eenigen / met witte Vreede-vaanen / en lieten den Bevel-hebber weeten / dat sy 18 Engelsen gevangen hadden / die wel onthaalt wierden ; so wanneer hy nog 10 dagen vertoeven wilden / souden sy van Panama hem toegevoert worden. Dog wy hen niet vertrouwende / als gedagten maakende / dat de Spanjaarden ons sogten op te houden / tot de komst van 's Konings Vloot / seylden van daar / en namen onse koers na St Martha, sagen den veertienden / het Eyland Baru, dat omtrent 14 mijlen ten Westen van Cartagena leyd. Den Bevel-hebber gaf last / dese nagt in des selfs haven in te loopen / maar 't waayde so sterk / dat wy vijf scheepen uyt het gesigt verlooren / deswegen veranderden men ten derden dag onse koers na Capo St. Antonio.

De Spanjaarden leggen bedriegelijk toe om hun gevangenen te lossen.

De Engelsen bereyken 't Eyland Baru.

Den vijf-en twintigsten der selver maand sagen wy het Eyland Gran Caimanos, en den volgenden dag het hooge Land van Cuba, ten Oosten van de gebrooken Eylanden / en waren aan d'Oostsijde van 't Eyland Pinos in de gevaarlijke streek van Jordinas vervallen ; toen wy sulks bemerkten / voeren wy van daar / na Pinos , dat wy den eersten Maart in 't gesigt kreegen. Dit Eyland heeft laag Land / en veel geboomte / nevens versse Beeken ten Westen ; in de midden heeft het neegen ronde heuvels / en ten Westen drie andere verheven ; wanneer wy nu alhier besig waren / om vers water in te neemen / sagen wy omtrent een uur na de middag 20 Scheepen / zijnde het derde deel der Koninglyke Vloot / die bereyds na de Honduros

Komen voor 't Eyland Pinos.

wa-

1596.

waren afgesonden / met last d'onse aan te tasten. Toen desen ons in 't gesigt kreegen / meenden sy de wind te winnen / maar wy quamen hen voor; toen wy nu reeds boven wind van hen waren, stak d'Admiraal / 's Konings Vlag uyt / en varende aldus gesaamentlijk na de Spaanse vloot / gaf bevel niet te schieten / voor wy hen onder 't bereyk van 't geschut hadden.

Scheep-strijd tussen d'Engelsen, en Spanjaarden.

Der Spanjaarden Onder-Admiraal / die veel grooter dan een der Engelse Scheepen / en d'aller beseylste der Vloot was / nam den voor-togt / en schoot sijne twee voorste stukken / op d'Engelse Concordia los / die hem met gelijke munt betaalde / sulks nu het gevegt begonnen wierd. De Bonaventura hielt sig soo dapper tegen den Onder-Admiraal / schietende soo hevig met geschut en musquetten op hem in / dat hy d'eene zijde t'eenemaal door-boorde / en onbruykbaar maakte; desgelijks spaarde onsen Admiraal mede geen kruyt nog loot / en de Defiance, die midden onder de Vyanden / geweldig donderde / vogt so mannoedigliijk / dat de Spaansen Onder-Admiraal / nevens vier andere Scheepen gedwongen wierden / de vlugt te nemen / en onsen Admiraal neevens d'andere Vloot te verlaaten. Na Sonnen-ondergang / wende sig de gantse Vloot der Spanjaarden ten Oosten / werwaarts wy het mede overstaag smeeten / in gedagten het andere gedeelte der Vloot te onderscheppen. In dit gevegt verlooren wy in de Defiance vijf mannen / en in d'andere Scheepen waaren eenige Kapiteynen gewond / neevens meer anderen. 's Avonds sagen wy een groot Spaans schip in brand / dat na vermoeden door onagtsaamheyd van 't Bus-kruyt ontstaan was.

De Spaansen vlugtig.

Bereyken Capo Corientes.

Den volgenden dag vonden wy ons 's morgens by Capo Corientes, een laag voorgebergte / met groote en hooge boomen / grooter dan alle anderen / gelijk langs de Suyd-sijde van Cuba, allerwegen wassen.

De Spaanse Vloot nu / welke wy toenmaals op 14 scheepen telden / hielt het by de wind agter de onsen / dog dorst ons niet naderen / alhoewel de Admiraal hen inwagte; wy nu boven de Caap geseylt zijnde / behalven het schip Salomon, dat te na onder Land was / sulks het selve niet konde boven komen / als werdende Oost-waarts agter ons gedreven / en drie van de beste seylders der Spaanse Vloot dit siende / wendede sy 't na 't schip Salomon toe; dog wy dit bemerkende / sonden de Defiance af / om hen 't selve t'ontsetten; als wanneer de Spaanse wederom na hunne Vloot weeken. Dit agterlijke schip nu by d'andere aangekomen / namen wy onse koers na Capo St. Antonio, die wy 's namiddags in 't gesigt kreegen; seylden den volgenden morgen langs de Kust van Cuba, en quamen aan d'Oost-sijde der Organes; 't welk seer gevaarlijke klippen zyn / en agt mijlen van de kust / wanneer men Capo St. Antonio voor by gevaaren is, gelegen.

1596.

End'Organes gevaarlijke Klippen.

Den sevenden sagen wy een hoog Land / 't welk sig 14 mijlen West-waarts van de Havana vertoont / nevens een ander Gewest Cuba Tables genoemd. Men vermerkten geen snelle stroom / tot men t'eenemaal in de Straat gekomen was.

Sien de Caap Florida.

Den tienden sagen wy de Caap Florida, 't welk tamelijk laag Land is / en eenige gebrookene / en overstroomde Eylanden ten Zuyden der Caap; nademiddag ten twee uuren verlooren wy het Land uyt ons gesigt; sijnde omtrent 12 mijlen ten Oosten van de Caap. Daar na voeren wy Noord-oost tot midder-nagt / en vervolgens Oost ten Noorden / tot op den dertienden / zijnde toen op 31 graaden. Als wanneer ons een storm / in welke het schip Bonaventura nevens een ander van ons afraakten / beliep.

Worden van een storm beloopen en verstrooyen eenige Scheepen.

Den een-en-twintigsten / hadden wy groot onweer / dog met goede wind / dus bleeven veelen uyt de Vloot agterwaarts / behalven de Hoop, die voort voer / so dat maar drie scheepen den Admiraal by bleeven.

Koers na d'Asores geset.

Den agt-en-twintigsten bevonden wy ons op 39 graaden / en namen onse koers op Flores eene der Asores of Vlaamse Eylanden / alwaar wy den negenden April aan quamen / en aan de Zuyd-sijde des Eylands Ankerden; wy ons hier van vers water voorsien hebbende / gingen den tienden onder seyl / hadden op Paas-dag veel reegen en wind / en quamen alsoo gelukkiglijk wederom / op den vijftienden Mey des Jaars 1596 tot Plymouth, en eenigen van onse Vloot / in de Rivier van Londen, en also op den negen-en-twintigsten in 't Vaderland.

En komen in 't Vaderland.

E Y N D E.

RE-

R E G I S T E R,

Der voornaame ſaaken in deſe drie *Reys-Togten* begrepen.

E Y N D E.

